

INNERLIJKE RUIMTE

Afdalen naar een wit dal. Niets te zien, niets te horen. Alles wit. Je bent helemaal blanco. Is dit het begin of het einde van mijn wereld? Of is dit stilstand, eeuwig heden? Alleen maar het ruisen van de wind. Zodat je vanzelf je oren gaat spitsen. Misschien een beetje zoals Elia, ooit, toen God aan hem voorbijging, niet in storm, niet in vuur, niet in aardbeving, maar in het zachte ruisen van de wind. Daar oor voor hebben. Zodat de stem in je ziel bijna onhoorbaar tot je gaat spreken. Of: afdalen tot in de oudste lagen van je ziel. Tot je kern komen. Misschien met enige verwondering merken dat het daar niet koud en versteend is, maar dat daar iets bloeit. Dat is je gegeven, maar het is ook helemaal van jou. Dat ben jij. Jij, zoals je bent; zoals je wilt zijn, zoals je kunt zijn.

Jezus en de talloze mensen die hem achterna gaan om naar hem te luisteren, dalen niet af, maar gaan juist de berg op. Waarschijnlijk maakt het niet zoveel uit of je de diepte zoekt of de hoogte. Als het je maar lukt om met jezelf op een ander niveau te komen. Die talloze mensen daar op de berg hebben even alles uit hun handen laten vallen. Loslaten wat te doen staat, wat zal en wat moet, wat bijna is vergeten, wat eigenlijk niet te doen is, waar je als een berg tegenop ziet. Allemaal loslaten. Dat is die merkwaardige tegendraadse beweging van afstand kunnen nemen om dichterbij jezelf te komen. Ruimte maken. Zodat je jezelf niet meer overstemt, jezelf niet verliest in de drukte van alledag. Maar gaat horen wat in je is, openstaat voor wat zich aandient. Zodat je kunt volstromen met levensadem. Zo komt er ruimte voor de geest. In zijn bergrede houdt Jezus een pleidooi voor die ruimte. Ruimte voor de ziel.

Zout ben je, zegt Jezus. Licht ben je. Hij zegt niet: als je je best doet, zou je nog wel eens zout of licht kunnen worden. Nee, je bent het. Je bent een smaakmaker, je geeft licht, je straalt het uit. Dat is je gegeven. Dat heb je in je. Dat ben je. Weet je dat wel?

Zout en licht. We geven dat hier aan onze kinderen, wanneer ze gedoopt worden. Proef maar, krijg de smaak maar te pakken. Proef maar wat goed is en wat niet, wat bij jou past en wat niet. Houd je zelf op smaak, anders wordt het een zouteloos leven. En licht. Het is in je. Ook als alles duister is of lijkt. En bij het licht heeft Jezus het niet alleen over het licht ontdekken en koesteren in jezelf, maar ook om licht te zijn voor anderen. Stop het niet onder de korenmaat, laat je zelf niet wegzetten, zet je zelf niet weg. Dat is dus blijkbaar de volgorde: eerst naar binnen en dan naar buiten. Dan mag je gezien worden. Jezus zegt: zo bewijs je eer aan God in de hemel. Dus het is niet van 'kijk mij nou eens', maar meer van: zo doen we recht aan de bedoeling van de Schepping, zo werken we mee aan wat ooit, wie weet wanneer en hoe, een nieuwe aarde zal worden.

Wat vind ik binnen in mij? Wat is mijn binnenkant? Soms klinkt het, alsof het een nog onontdekt gebied is, waar ik met verwondering rondloop met het risico te verdwalen. Misschien is er ook echt sprake van verwondering. Dat je die rust in jezelf kunt vinden. Dat er zoveel ruimte is. Dat er zoveel te horen is. Dat je ontdekt dat er in je leven heel veel is, dat je in een vaste greep lijkt te houden, zodat je er soms doodmoe van wordt, en dat je dat bij nader inzien toch eigenlijk ook heel soepel kunt loslaten. Misschien is onze binnenkant niet zozeer een grote onbekende, maar een grote bekende. Die me vertrouwd is als een goede vriend, een lieve reisgenoot. Ik kan niet zonder, ik zou eigenlijk geen stap willen verzetten zonder. Zo'n vriend. Maar in de drukte van het leven en het gedoe van alledag vergeet ik nogal eens om hem te bellen of te schrijven of te vragen hoe het ook weer is. Je weet hoe dat gaat. Soms is er ook zoveel.

Maar de binnenkant kan ook een dwarse vriend zijn. Stem die me roept: wie ben je, wat wil je eigenlijk? Een tegenstem. Dan bijt het zout en doet het licht pijn aan mijn ogen. Dan word ik gestuurd naar waar ik niet wil, waar het me niet veilig lijkt, niet

ontspannen. Dan word me aangezegd om iets los te laten, wat ik eigenlijk alleen maar vast wil houden. Toch moet ik soms iets loslaten om ruimte te maken.

Dat loslaten is ook niet zo gemakkelijk. Het is niet iets overboord gooien wat niet deugt. Het is opzij zetten waar ik aan gehecht ben, waar ik niet goed buiten kan. En loslaten is niet wegdoen, maar het de juiste plaats geven. Dat ik het bij me heb, als had ik het niet bij me. Ik noem maar iets: mijn zorg over mijn gezondheid. Ik ben gehecht aan mijn gezondheid, het bepaalt wat ik kan doen en laten, gezond zijn is vrij zijn, alles aankunnen. Maar zou ik ook zover kunnen komen, dat ik denk: kome wat komt. Niet dat benauwde, niet dat voortdurend bezorgde. En in evenwicht proberen te blijven: niet doorslaan naar een zwartkijker, natuurlijk letten op mijn gezondheid, maar die zorg, die soms kan worden tot angst, proberen achter me te laten. Misschien zou het me vrijer maken. Misschien zou ik het dan later ook gemakkelijker zijn, als mijn gezondheid me echt in de steek laat. En zodat er ruimte ontstaat om me in te keren.

Zout en licht. In mij. In ons. Dat we kunnen proeven en in het oog kunnen krijgen als we stil worden, stil van binnen. Ruimte maken. Ik neem u nog maar even mee in de woorden van Kenneth White, die mij dierbare Schotse dichter met zijn eindeloze wandelingen, meestal door weer en wind, wat wil je ook in Schotland, en die zich koesteren kan in de stilte, alsof het een heerlijke, rustgevende warme deken is:

Niet veel te zien in dit dal
wat lijnen, veel wit
we zijn aan het einde van de wereld, of aan het begin.

tot nu toe
geen teken van leven, geen spoor van geluid,
ook geen vogel, ook geen haas,
niets
dan het ruisen van de wind.

maar de geest beweegt zich hier soepel
is op weg naar de leegte,

haalt adem.

en lijn voor lijn
ontvouwt zich zoiets
als een universum.

zonder het te benoemen,
zonder de onmetelijke stilte te verbreken,
heel bescheiden, bijna heimelijk,
zegt iemand:

hier ben ik, hier
begin ik.

Kenneth White: *White Valley*, in 'Open World', Polygon,
Edinburgh 2003, vertaling: Gerard Swüste

gelezen: Matteüs 5, 13-16